

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «РАМУСЬ ТА ІНШІ проти УКРАЇНИ»
(CASE OF RAMUS AND OTHERS v. UKRAINE)**
(Заяви № 11867/08, 11868/08, 28969/08, 28971/08, 28979/08 та 37484/08)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

10 грудня 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

10 березня 2010 року

Текст рішення може зазнати редакційної правки

У справі «Рамусь та інші проти України»,

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи Палатою, до складу якої увійшли:

Пер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,
Ренате Ягер (Renate Jaeger),
Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
Райт Марусте (Rait Maruste),
Марк Віллігер (Mark Villiger),
Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefèvre), *судді*,
Михайло Буроменський (Mykhaylo Buromenskiy), *суддя, ad hoc*,
та Клаудиа Вестердік (Claudia Westerdiek), *секретар секції*,

після обговорення за зачиненими дверима 17 листопада 2009 року, виносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за шістьма заявами (№11867/08, 11868/08, 28969/08, 28971/08, 28979/08 та 37484/08), поданими до Суду шістьма громадянами України: пані Таісою Миколаївною Рамусь (далі – перша заявниця), пані Надією Володимирівною Гриценко (далі – друга заявниця), пані Ніною Сергіївною Клименковою (далі – третя заявниця), пані Ганною Миколаївною Акіменко (далі – четверта заявниця), пані Тамарою Едуардівною Діденко (далі – п'ята заявниця) та паном Сергієм Олександровичем Михайловим (далі – шостий заявник) (разом – заявники) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) 21 лютого 2008 року (заяви № 11867/08 та 11868/08), 7 червня 2008 року (заяви № 28969/08, 28971/08, 28979/08) та 23 липня 2008 року (заява № 37484/08).

2. Шостий заявник не мав представника. Всі інші заявники були представлені паном Владиславом Бучковським, юристом який практикує у м. Міусинськ. Уряд України (далі – Уряд) був представлений його Уповноваженим – паном Юрієм Зайцевим.

3. 20 листопада 2008 Голова п'ятої секції вирішив направити заяву Уряду. Було також вирішено розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно (пункт 3 статті 29 Конвенції).

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявники є громадянами України, які проживають у Луганській області.

5. У різні дати Краснолуцький міський суд зобов'язав Державне відкрите акціонерне товариство Центральна збагачувальна фабрика «Янівська» Державної холдингової компанії «Донбасантрацит» сплатити заявникам наступні суми заборгованості із заробітної плати:

- першій заявниці – 1 462,47 грн.¹ за рішенням від 21 червня 2002 року та 353,69 грн.² і 540,53 грн.³ за двома окремими рішеннями від 11 серпня 2005 року;

¹ Приблизно 295 євро.

² Приблизно 58 євро.

³ Приблизно 88 євро.

РІШЕННЯ «РАМУСЬ ТА ІНШІ проти УКРАЇНИ»

- другій заявниці – 2 906,27 грн.⁴ за рішенням від 1 червня 2005 року;
- третій заявниці – 4 426, 51 грн.⁵ за рішеннями від 8 липня 2005 року;
- четвертій заявниці – 4 948,23 грн.⁶ за рішенням від 11 травня 2005 року;
- п'ятій заявниці – 3 992,99 грн.⁷ за рішенням від 17 грудня 2003 року та 1 415,54 грн.⁸ за рішенням від 31 серпня 2005 року;
- шостому заявнику – 5 556 грн.⁹ за рішенням від 1 лютого 2007 року та 3 940 грн.¹⁰ за рішенням від 21 червня 2007 року.

6. Всі рішення набрали законної сили та залишаються невиконаними через відсутність коштів у боржника.

7. 20 березня 2007 року наказом Міністерства вугільної промисловості України підприємство-боржник було ліквідовано.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

8. Відповідне національне законодавство викладено у рішенні у справі «Сокур проти України» (*Sokur v. Ukraine*), заява № 29439/02, пункти 17-22, рішення від 26 квітня 2005).

ЩОДО ПРАВА

I. ОБ'ЄДНАННЯ ЗАЯВ

9. Суд вважає, що відповідно до пункту 1 правила 42 Регламенту Суду, Суд вирішив об'єднати заяви, враховуючи спільність їх фактичного та юридичного підґрунтя.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ ТА СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

10. Заявники скаржилися на невиконання рішень суду, винесених на їх користь. Вони посилалися на пункт 1 статті 6 Конвенції та на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції, відповідні положення яких передбачають таке:

Пункт 1 Статті 6

«Кожен має право на розгляд його справи упродовж розумного строку судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

Стаття 1 Першого протоколу до Конвенції

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права.»

⁴ Приблизно 465 євро.

⁵ Приблизно 738 євро.

⁶ Приблизно 767 євро.

⁷ Приблизно 625 євро.

⁸ Приблизно 625 євро.

⁹ Приблизно 886 євро.

¹⁰ Приблизно 595 євро.

А. Щодо прийнятності

11. Уряд зазначив, що перша і п'ята заявниці не подали заяв про відкриття виконавчого провадження щодо рішень суду, винесених на їх користь і, таким чином, не вичерпали усіх засобів юридичного захисту, передбачених законодавством України.

12. Заявники не погодились.

13. Суд вважає, що недоречно вимагати від особи, на користь якої прийнято рішення у справі, відповідачем в якій є держава, пізніше ініціювати виконавче провадження для того, щоб отримати компенсацію (див., наприклад, рішення у справах «Скордіно проти Італії» (*Scordino v. Italy* (№ 1) [ВП], заява № 36813/97, пункт 198, ЄСПЛ 2006-...), а також «Лізанець проти України» (*Lizanets v. Ukraine*), заява № 6725/03, пункт 43, рішення від 31 травня 2007 року). Тому Суд відхиляє заперечення Уряду.

14. Суд зазначає, що скарги заявників не є очевидно необґрунтованими у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Він також зазначає, що вони не є неприйнятними з будь-яких інших підстав. Відповідно Суд визнає їх прийнятними.

В. Щодо суті

15. Уряд стверджував, що у справі не було порушення жодних положень Конвенції, оскільки право заявників на виконання рішень, винесених на їх користь ніколи не оспорювалося, і органи державної влади вживали усіх необхідних заходів на виконання рішень, що розглядаються.

16. Заявники не погодились.

17. Суд зазначає, що він неодноразово встановлював наявність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу до Конвенції у справах, що піднімають аналогічні питання (див. наприклад, рішення у справі «Сокур проти України» (*Sokur v. Ukraine*), пункт 37, згадане вище; а також у справі «Анацький проти України» (*Anatskiy v. Ukraine*), заява № 10558/03, пункт 23, рішення від 13 грудня 2005 року) і що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, який би міг переконати його дійти іншого висновку у цих справах.

18. Таким чином, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

ІІІ. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

19. Стаття 41 Конвенції зазначає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

А. Щодо шкоди

20. Заявники вимагали виплати їм належної заборгованості за рішеннями суду, а також наступні суми відшкодування матеріальної шкоди, зокрема, інфляційних витрат та штрафних санкцій у розмірі 3 відсотків:

- перша заявниця – 3 041,47 грн. і 163 490,8 грн.;
- друга заявниця – 2 548,74 грн. і 77 108,38 грн.;
- третя заявниця – 3 825,49 грн. і 90 010 грн.;
- четверта заявниця – 4 366,86 грн. і 98 575,45 грн.;

- п'ята заявниця – 6 219,75 грн. і 175 141,39 грн.;
- шостий заявник – 4 620 грн. і 3 000 євро.

21. Уряд не заперечував щодо права заявників на виконання рішень, винесених на їх користь, і заперечив проти решти вимог заявників щодо справедливої сатисфакції. Зокрема, Уряд стверджував, що заявники могли вимагати відшкодування інфляційних витрат на національному рівні.

22. Суд зазначає, що на державу покладається обов'язок виконати рішення, винесені на користь заявників.

23. Суд також зауважує, що заявники не були зобов'язані подавати позовні заяви щодо відшкодування інфляційних витрат, про що стверджує Уряд (див. наприклад, рішення у справах «Романченко проти України» (*Romanchenko v. Ukraine*), заява № 5596/03, пункт 30, рішення від 22 листопада 2005 року; «Глова і Брегін проти України» (*Glova and Bregin v. Ukraine*), заяви № 4292/04 і № 4347/04, пункт 29, рішення від 28 лютого 2006 року). Суд зазначає, що заявники надали детальні розрахунки сум інфляційних витрат. Враховуючи присуджені заявникам суми, періоди протягом яких держава не виконувала рішення суду, винесені на їх користь і інформацію про рівні інфляції у відповідні періоди, надану Державним комітетом статистики України, Суд присуджує наступні суми відшкодування інфляційних витрат:

- першій заявниці – 250 євро;
- другій заявниці – 210 євро;
- третій заявниці - 320 євро;
- четвертій заявниці - 370 євро;
- п'ятій заявниці - 520 євро;
- шостому заявнику - 440 євро.

24. Що стосується вимог про штрафні санкції, які засновуються на положеннях національного законодавства України, Суд неодноразово відхилив вимоги щодо накладення будь-яких форм каральних чи штрафних санкцій (див., наприклад, «Акдивар та інші проти Туреччини» (*Akdivar and Others v. Turkey*) (Стаття 50), рішення від 1 квітня 1998, пункт 38, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-II; «Кейбл та інші проти Сполученого Королівства» (*Cable and Others v. the United Kingdom*), [ВП] заява №. 24436/94 та наступні, рішення від 18 лютого 1999, пункт 30; і «Орхан проти Туреччини» (*Orhan v. Turkey*), заява № 25656/94, пункт 448, рішення від 18 червня 2002). Тому Суд відхиляє ці вимоги.

25. Що стосується вимог про відшкодування моральної шкоди, Суд зазначає, що заявники внаслідок констатованих порушень зазнали моральної шкоди. Суд, здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості, як встановлено статтею 41 Конвенції, присуджує заявникам наступні суми у якості відшкодування моральної шкоди:

- першій заявниці – 2 600 євро;
- другій заявниці – 1 400 євро;
- третій заявниці – 1 200 євро;
- четвертій заявниці - 1 400 євро;
- п'ятій заявниці – 2 600 євро;
- шостому заявнику – 800 євро.

В. Судові витрати

26. Перша, друга, третя, четверта та п'ята заявниці вимагали по 100 євро кожна як відшкодування витрат на правову допомогу, надану їхнім представником у провадженнях у Суді. Шостий заявник вимагав 40 євро як відшкодування судових витрат, яких він зазнав під час розгляду справи у національних судах і Суді.

27. Уряд заперечив проти цих вимог, зазначивши, що заявники не надали відповідних документів на підтвердження цих вимог.

28. Відповідно до практики Суду заявники мають право на відшкодування судових витрат, якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їх розмір — обґрунтованим. Суд зазначає, що перша, друга, третя, четверта і п'ята заявниці не надали жодних документів і розрахунків на підтвердження заявлених вимог. Враховуючи це, Суд не присуджує цим заявникам відшкодування судових витрат. Суд також зазначає, що шостий заявник надав відповідні документи на суму 100 євро. Відповідно, Суд присуджує шостому заявнику цю суму.

С. Пеня

29. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, плюс три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Відхиляє* попередні заперечення Уряду та *оголошує* заяви прийнятними;
3. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;
4. *Постановляє*, що мало місце порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції;
5. *Постановляє*:
 - (а) що протягом трьох місяців з дня, коли рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявникам заборгованість за судовими рішеннями, а також наступні суми, як відшкодування матеріальної та моральної шкоди відповідно:
 - першій заявниці – 250 (двісті п'ятдесят) євро та 2 600 (дві тисячі шістсот) євро;
 - другій заявниці – 210 (двісті десять) євро та 1 400 (одну тисячу чотириста) євро;
 - третій заявниці – 320 (триста двадцять) євро та 1 200 (одна тисяча двісті) євро;
 - четвертій заявниці – 370 (триста сімдесят) євро та 1 400 (одна тисяча чотириста) євро;
 - п'ятій заявниці – 520 (п'ятсот двадцять) євро та 2 600 (дві тисячі шістсот) євро;
 - шостому заявнику – 440 (чотириста сорок) євро та 800 (вісімсот) євро;та шостому заявнику 100 (сто) євро відшкодування судових витрат; ці суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу; плюс будь-який податок, який може бути стягнуто;
 - (б) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти;
6. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено у письмовій формі 10 грудня 2009 року згідно з пунктами 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. Вестердік
Секретар секції

П. Лоренцен
Голова секції